

Måndagen den 17 oktober

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

§ 1 Justerades protokollet för den 7 innevarande månad.

§ 2 Föredrogs och hänvisades

Proposition

1977/78:12 till konstitutionsutskottet

§ 3 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningarna 1977/78:45 och 46.

§ 4 Anmälades och bordlades

Proposition

1977/78:3 om avtal om läkarutbildning vid kommunala undervisnings-
sjukhus m. m.

§ 5 Anmälades och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden

1977/78:2 med anledning av motion om utdelningen av riksdagstryck
till ledamöter och ersättare

1977/78:3 med anledning av motion om valdagen som allmän flaggdag

1977/78:4 med anledning av motion om riksdagstryckets papperskvalitet

1977/78:5 med anledning av motion om mångsyssleriet i politiken

1977/78:6 med anledning av motion om proportionella val till statliga
nämnder m. m.

Skatteutskottets betänkanden

1977/78:1 med anledning av propositionen 1976/77:154 om dubbelbe-
skattningsavtal mellan Sverige och Rumänien

1977/78:2 med anledning av motioner om vissa informationsfrågor rö-
rande beskattningen m. m.

1977/78:3 med anledning av motion om kontrollen av inbetalning av
mervärdeskatt

1977/78:4 med anledning av motion om differentierad hundskatt

1977/78:5 med anledning av motion om förenklade tullklareringsbestäm-
melser för allmänflyget

1977/78:6 med anledning av motion om beskattningen av radhussam-
fällighet

1977/78:7 med anledning av motion om ändrade beskattningsregler vid
uthyrning av fastighet

1977/78:8 med anledning av motioner rörande villabeskattningen

1977/78:9 med anledning av motioner angående vissa frågor rörande realisationsvinstbeskattningen

1977/78:10 med anledning av motioner om översyn av bevissäkringslagen

Socialutskottets betänkanden

1977/78:2 med anledning av motion om sambandet mellan miljöfaktorer och cancer

1977/78:3 med anledning av motion om socialstyrelsens rättsläkarråd

1977/78:4 med anledning av motion om inrättande av idrottsmedicinska serviceenheter och av medicinsk specialitet i idrottsmedicin

Jordbruksutskottets betänkanden

1977/78:1 med anledning av motioner om fiske, m. m.

1977/78:2 med anledning av motioner om jakt- och viltvård m. m.

§ 6 Anmälan av interpellation

Anmäldes och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 14 oktober

1977/78:47 av *Carl Lidbom* (s) till industriministern om behovet av kontroll över internationella investeringar:

Företagandets internationalisering är på gott och ont. För ett litet land som Sverige har efterkrigstidens alltmer specialiserade internationella arbetsfördelning haft många fördelar. Vi har en liten hemmamarknad. Våra företag har genom export och utlandsetablering fått möjligheter att bli konkurrenskraftiga. Konkurrensen utifrån har bidragit till att hålla nere priserna för de svenska konsumenterna. De utländska företagen har också kunskaper och teknologi som är intressanta för oss.

Samtidigt är problemen uppenbara. Företag som har sin produktion spridd över många länder planerar liksom andra företag sin verksamhet med den egna vinsten för ögonen. De har stora möjligheter att utöva makt över människor och styra samhällsutvecklingen. De fattar beslut som ofta är oåtkomliga för politisk och facklig påverkan. Det är långt ifrån säkert att vad som är bra för kapitalägarna i ett multinationellt företag låter sig förena med nationella mål i de länder där företaget är verksamt. I det enskilda fallet är det inte sällan svårt att bedöma vilka effekter ett multinationellt företags beslut kan komma att få på t. ex. industristrukturen och sysselsättningen i berörda länder.

En återgång till äldre tiders protektionism och isolering är inte i Sveriges intresse. För vår egen skull kommer vi även i framtiden att få tillåta investeringar över gränserna. Men just därför är det så mycket mer an-

geläget att vi försöker få de internationella investeringarna och de multinationella företagens verksamhet under effektiv demokratisk kontroll. Det kräver både internationellt samarbete och åtgärder på det nationella planet. Den socialdemokratiska regeringen gav denna uppgift hög prioritet.

I det internationella samarbetet var Sverige pådrivande. Det gällde inte minst arbetet på en uppförandekod för multinationella företag i OECD och förberedelserna för en motsvarande kod i FN.

Behovet av kontroll över multinationella företag var en viktig och ständigt aktuell fråga när den socialdemokratiska regeringen utformade sin närings-, regional- och sysselsättningspolitik. Den beaktades också i konsumentpolitiken och i arbetet på en demokratisering av beslutsprocessen i företagen.

Dessutom vidtogs under 1970-talet en rad åtgärder som speciellt tog sikte på de multinationella företagen. Kontrollen över utländska etableringar utvidgades, och i valutalagstiftningen infördes bestämmelser som gjorde det möjligt att ta hänsyn till svenska regionalpolitiska och sysselsättningspolitiska intressen vid prövningen av direktinvesteringar utomlands. Insynen i de multinationella företagen förbättrades genom skärpta regler om koncernredovisning i den nya aktiebolagslagen.

En utredning under landshövding Eckerberg fick i uppgift att utreda frågan om en heltäckande koncessionslagstiftning för utländska företag i Sverige. I finansdepartementet påbörjades undersökningar i syfte att effektivisera beskattningen av multinationella företag. Också i andra utredningssammanhang var problemen med internationellt företagande föremål för särskild uppmärksamhet.

Efter regeringsskiftet har bilden så småningom förändrats. Det är i dag oklart vilken målsättning den borgerliga regeringen har när det gäller kontrollen av internationella investeringar och multinationella företag.

Det utredningsarbete som pågick vid regeringsskiftet förefaller att ha avsmnat eller kört fast. Från arbetet med beskattningsfrågorna har intet avhört. Den Eckerbergska utredningen var vid tiden för valet förra året så gott som färdig med sitt arbete. Sedan utredningens sammansättning ändrats har tidigare fattade beslut rivits upp. Nu lär det inte längre vara möjligt att samla en majoritet i utredningen bakom ett användbart förslag, och det är ovisst när ett betänkande kan vara att vänta.

De viktigaste initiativen från den borgerliga regeringen består i två nya utredningar. Den ena av dem, som rör de samhällsekonomiska effekterna av internationella investeringar, är i och för sig behövlig och välkommen. Direktiven innehåller emellertid ingen indikation om regeringens viljeinriktning.

Den andra utredningen gäller valutaregleringen. Dess arbete tycks vara inriktat på att avveckla och avrusta. Enligt direktiven skall kommittén pröva bl. a. "huruvida lagstiftningens giltighet kan begränsas till krigsförhållanden eller därmed jämförliga extraordinära krissituationer". Beträffande direktinvesteringar sägs att kommittén skall undersöka möj-

Nr 9

Måndagen den
17 oktober 1977

*Anmälan av
interpellation*

ligheterna att ersätta prövningen av enskilda fall med generella tillstånd för vederbörande företags utlandsverksamhet. Även i fråga om värdepappershandel över gränserna – bl. a. nyemissioner utomlands – är det klart uttalade syftet att avveckla restriktioner.

Det är möjligt att en del dröjsmål och underlåtenhetssynder från den borgerliga regeringens sida beror på ovana och tafatthet. Formuleringar i utredningsdirektiv kan ha blivit mer tillspetsade än vad som egentligen varit avsikten. Ett motsägelsefullt agerande kan ha sin grund i motsättningar inom regeringen. Men det är också möjligt att en medveten kursomläggning har beslutats av regeringen utan att detta öppet redovisats inför offentligheten.

Riksdagen bör nu få besked om var regeringen står. Jag får därför hemställa att industriministern, som inom regeringen har samordningsansvaret för de frågor jag här har berört, lämnar en redogörelse för regeringens syn på behovet av kontroll över internationella investeringar och multinationella företag.

Dessutom vill jag till industriministern ställa följande fråga:

När tänker regeringen lägga fram förslag om koncessionslagstiftning beträffande utländska företag och deras verksamhet i Sverige?

§ 7 Kammaren åtskildes kl. 15.01.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert